

Identifying the components of strategic questioning in the direction of sustainable development of the public education system

Mohammad Adiban, Esmail Kazempour, Zohreh Shakibaei

¹ PhD Student in Educational Management, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

² Associate Professor, Department of Education, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran.

³ Assistant Professor, Department of Education, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Abstract

The aim of this study was to identify the components of strategic questioning in order to provide a sustainable development of public education system. The present study was a qualitative research using the method of grounded theory or foundation data theory. The research statistical society consists of all experts in the field of educational sciences and educational management. The sampling method is purposeful criterion based method. The sample size was formed based on the theoretical saturation rule with 12 academic experts. The data collection tool in this study is a semi-structured interview. To assess the reliability and validity of interviews; Validity, transferability, reliability and validity were examined. The results of the interview analysis are 430 primary open source, 147 secondary open source, 42 concept and 19 categories. The present study shows that Strategic questioning develops research approach and active learning methods, fair criticism, creation of new knowledge and horizon-creating views, intelligent and uplifting questioning, changing the present status and emphasizes the accountability of educational system.

Keywords: Sustainable Development, Sustainable Development of Public Education System, Questioning, Strategic questioning

شناسایی مولفه های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی

محمد ادیبان، اسماعیل کاظم پور^{*}، زهره شکیبایی

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

^۲ دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

^۳ استادیار گروه علوم تربیتی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی مولفه های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی انجام پذیرفت. تحقیق حاضر از نوع پژوهش کیفی و با روش گراند تئوری (Grounded Theory) یا نظریه داده بنیاد انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش را تمامی صاحب نظران حوزه علوم تربیتی و مدیریت آموزشی تشکیل می دهد. روش نمونه گیری به صورت روش هدفمند ملاک محور است که حجم نمونه آن براساس قاعده اشباع نظری با ۱۲ نفر از خبرگان دانشگاهی تشکیل می دهد. در این روش نمونه گیری هدف پژوهشگر انتخاب مواردی است که با توجه به هدف تحقیق، سرشار از اطلاعات باشند. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش، مصاحبه نیمه ساختار یافته است. برای سنجش روایی و اعتبار مصاحبه ها؛ اعتبار، انتقال پذیری، اطمینان پذیری و تاییدپذیری مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج تجزیه و تحلیل مصاحبه ها، ۴۳۰ کد باز اولیه، ۱۴۷ کد باز ثانویه، ۴۲ مفهوم و ۱۹ مقوله می باشد. یافته های این پژوهش نشان می دهد که پرسشگری استراتژیک بر توسعه رویکرد پژوهشی، روش های فعال یادگیری، نقد منصفانه، خلق دانش جدید و نظرگاههای افق آفرین، پرسشگری هوشمندانه و تعالی بخش، تغییر وضع موجود و پاسخگو کردن نظام آموزشی تاکید می کند.

واژه گان کلیدی: توسعه پایدار، توسعه پایدار نظام آموزش عمومی، پرسشگری، پرسشگری استراتژیک

مقدمه

آموزش (for the enhancement of cognitive skills)، مهارت تصمیم‌گیری (Teaching decision skills)، آموزش خود نظارتی (Self-regulatory training)، آموزش روحیه پژوهشی (Training spirit uality)، برنامه درسی فرا و میان رشته‌ای (Cross-curriculum and interdisciplinary curriculum)، پرورش مهارت‌های تفکر انتقادی و تفکر سیستمی (Develop critical thinking skills and system thinking)، سواد زیست محیطی (Environmental education) و استفاده از رویکردهای یاددهی - یادگیری اکتشافی و مشارکتی (The use of teaching-learning, exploratory and collaborative approaches) از مؤلفه‌های آموزش توسعه‌ای محسوب می‌شود. (Musaei Ahmadzadeh, 2009).

آموزش برای توسعه پایدار بر تمام اجزای آموزش و پرورش نظیر قانون، سیاست، امور مالی، برنامه درسی، آموزش، یادگیری، ارزیابی و غیره اثر می‌گذارد. این آموزش یادگیری مادام‌العمر (Life long learning) نامیده می‌شود و این واقعیت را که نیازهای آموزشی افراد در طول عمرشان تغییر می‌کند را به رسمیت می‌شناسد؛ بنابراین آموزش برای توسعه امری ضروری محسوب می‌شود زیرا منجر به توسعه خود، خانواده، جوامع محلی، ملی و به تبع آن توسعه جهانی خواهد شد. در واقع آموزش به عنوان کاتالیزور (Catalizoro) برای تغییرات مثبت اجتماعی، عدالت اجتماعی و صلح عمل خواهد کرد (Maleki, Hedayati, 2014).

«مهم‌ترین شکل تعامل انسانی، ارتباطی است که بر مبنای پرسش و پاسخ پی‌ریزی می‌شود. بنابراین، پرسشگری به عنوان یک مهارت، در تمامی سطوح تعامل اجتماعی مورد نیاز است. پرسشگری عصری کلیدی در فرآیند یادگیری است و به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا از طریق ترکیب دانش قبلی و اطلاعات جدید خود، هدایت یادگیری خویش را به دست بگیرند.» (Jafari, Liaqatdar, 2013). مؤثرترین و تحول‌برانگیزترین روش آموزش این است که ذهن مخاطب را

توسعه (Development) فرایند تحول همه جانبه و حرکت از یک مرحله تاریخی به مرحله‌ای جدید به منظور خلق ظرفیتهای جدید و ارتقاء قابلیت‌ها و توانایی‌های انسانی، آموزشی، اقتصادی و... است. تحقق چنین فرآیندی مستلزم تحول جوامع است. (Tawfiqi; Miri Moghadam, 2016) دستیابی به «توسعه» هدف بیشتر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی است (Maleki, Hedayati, 2014).

توسعه پایدار (Sustainable development)، به بقای بشر و رفاه کامل و همه جانبه آن می‌نگرد و با تمام زنجیره‌ها، فرایندهای پویا، منابع انسانی، منابع طبیعی و نظام سخت‌افزاری جامعه، در تعامل است و در صدد ایجاد تعامل بین حال و آینده، انسان و طبیعت و عدالت و رفاه بین و درون نسل‌هاست (Mohammadpour, Zarandi, 2015). نقطه پیوند آموزش و پرورش و توسعه، انسان است. موضوع توسعه، انسان است. محور توسعه، انسان است و عامل توسعه هم انسان است. انسانی که هم موضوع و محور، عامل و هدف توسعه است، محصول نظام آموزش و پرورش یا به عبارتی بهتر نظام تعلیم و تربیت است. از این جهت پیوند آموزش و پرورش و توسعه پیوند تنگاتنگی است. در حقیقت آموزش عامل توسعه است. (Maleki, 2011). «دانش، سرمایه و کلید توسعه پایدار است» (Zahedi, 2016)، و «آموزش، اثربخش‌ترین سازوکار جامعه برای مقابله با بزرگترین چالش این قرن؛ یعنی توسعه پایدار است. توسعه پایدار به انسان‌های کل‌نگر، دارای تفکر سیستمی، دارای بینش میان و فرا رشته‌ای، آگاه، خلاق و مشارکت‌جو نیاز دارد. تولید منابع انسانی واجد شرایط فوق، نیازمند گسترش آموزش توسعه‌ای در راستای توسعه پایدار بوده است. بر این اساس آموزش حرفه‌ها و مهارت‌ها (Teaching professings and skills)، آموزش نهادینه شدن تغییر و نوآوری (Teaching to institutionalize change and innovation)، آموزش تقویت مهارت ادراکی (Training

(2013)، «ما با مهارت های تفکر می خواهیم ذهن خود را عمادانه و آگاهانه به سمت و سوی خاصی سوق دهیم و یا به عبارت ساده تر کنترل کنیم و کلید کنترل فکر و سوق دادن ذهن به سوی تفکر استراتژیک، پرسیدن سوالات استراتژیک است» (Lashkar Blooki, 2011).

طبق نظر مک کومس و آبراهام (McComas & Abraham, 2005) برای اینکه دانش آموزان حدس بزنند، ارزیابی کنند و خلاقانه فکر کنند باید از آن ها سوالات واگرای سطح بالا پرسیده شود. توجه محققان به تحقیق در مورد استراتژی های پرسشگری به عنوان عنصری ضروری در توسعه، گسترش و به چالش کشیدن تفکر دانش آموزان است. (Klem & Marzano, 2004)، (Pollock, 2001)، (Miciano, 2004)،

بسیاری از رویکردهای پرسشگری استراتژیک، از جمله پرسش سقراطی، در مورد اهمیت فروتنی در طرح پرسش بحث می کنند بر اهمیت طرح سوالات سقراطی در محیط یادگیری امن تأکید می کند که فراگیران را تشویق می کند تا فعالانه در بحث شرکت کنند و موضوعات چالش برانگیز را بررسی کنند (2015، Toledo).

ارزیابی برجسته یک سؤال استراتژیک تغییر و تحولی است که در نتیجه آن اتفاق می افتد. یک سؤال استراتژیک ما و همه پاسخگویان بالقوه را درگیر می کند. سوال استراتژیک فرض می کند که " جهان به مراتب پیچیده تر و هیجان انگیزتر از آن است تا دو گزینه را نشان دهد؛ اما داشتن دو گزینه این تصور را ایجاد می کند که تصمیمی، هرچند محدود اتخاذ شده است. " سوال کننده استراتژیک سعی می کند فراتر از آن باشد. (Atlee, 2014).

پرسشگری استراتژیک تکنیکی است که در توانمند کردن افراد برای درک شرایط، تفکر خلاقانه درباره آن، خلق استراتژی، اولویت ها، اقدامات و برنامه های قابل دسترس تأثیرگذار است. (Sue & Collin, 2001)، (Lennox

به تفکر، تجربه، سؤال و کشف معطوف سازد (Fayyaz, 2009). چنانکه ملاحظه می شود، ردپای پرسش از نخستین تلاش های یادگیری و فهم تا آخرین لحظات و وقوع آن به خوبی مشهود است. تعلیم و تربیت برای رهایی از رخوت حاصل از یک سویگی و منفعل بودن نیازمند پرسش و روحیه پرسشگری (Questioning spirit) است. رشد نیافتن عقلانیت و شکوفا نشدن خلاقیت افراد نیز ریشه در جای خالی پرسش در نظام تربیتی دارد. (Sajjadih, Khalilabad, 2016).

پرسش ها تعیین می کنند چه کار باید کرد، مشکل را بیان می کنند، و نشان می دهند مسئله چیست. پرسش ها پیش برنده تفکرند، ولی پاسخ ها نشانه ی توقف کامل در تفکر. تفکر فقط هنگامی ادامه می یابد و به کاوشگری بدل می شود که هر پاسخ، پرسش های جدیدی برانگیزد. (Sahebzamani, 2019).

«سقراط (۴۷۰ ق م) از جمله اندیشمندانی است که درباره تدریس کردن مؤثر و پرسش کردن، سخن گفته است.» (Ganji, Yaqubi, Lotfali, 2013). «مبنای پرسشگری سقراطی (Socratesung questioning) این ایده است که هر تفکری یک منطق یا ساختار دارد و هر تک گزاره فقط تا حدودی تفکر نهفته در خود را آشکار می کند، فقط قطعه ای بسیار کوچک، نه بیشتر، از نظام درهم تنیده ی باورهای را که خود بخشی از آن است را بیان می کند و قصد آن نمودار کردن منطق تفکر فرد است. (Ebrahimi, 2011).

الزامات عصر کنونی تربیت دانش آموزانی کاوشگر، پرسشگر، خلاق، کنجکاو با تفکر انتقادی را می طلبد، دانش آموزانی که با همکاری با یکدیگر به مشارکت در فرآیند یادگیری خود بپردازند و انگیزه لازم برای فراگیری علوم را کسب کنند. (Gharibi, Adib, Fathi, Hashemi, Badri Gargari, Gholizadeh, 2013).

«توسعه روش های پرسشگری با تأکید بیشتر برای دانش آموزان زمانی تحقق می یابد که به صورت گروهی و عمیق فکر کنند، تا به جواب بهتری برسند. این کار باعث فکر کردن و درگیر شدن آنها می شود.» (Ted

مورد نیاز برای اقدام است ۱۱- سؤالات عملی شخصی پرداختن به جزئیات، برنامه ریزی واقعی (عملی).

- طوسیان، خلیل آباد (Tusian, Khalilabad, 2016) در پژوهشی با عنوان: بررسی موضوع «پرسشگری، گامی در راستای تحقق یادگیری مداوم»، به این نتیجه رسیدند که پرسشگر دارای ویژگی‌هایی است که عبارتند از: اذعان به نادانی، تواضع، طلب و اشتیاق، شکاکیت و مورد تردید قرار دادن اندیشه رایج، بررسی موضوع از ابعاد و منظرهای مختلف.

محمدی (Mohammadi, 2015) در پژوهشی با عنوان: «تفکر انتقادی و دانش آموز پرسشگر»، از مهمترین نیازهای عصر حاضر در زمینه‌ی تربیت افرادی که بتوانند از طریق پرسش، جستجو و استدلال، به شکل‌گیری عقاید خود پرداخته است. تفکر انتقادی به عنوان مهارت اساسی برای مشارکت عاقلانه در یک جامعه‌ی دموکراتیک شناخته شده است. همچنین تفکر انتقادی، پرسشگری و تصمیم‌گیری عقلانی است در مورد این که چه چیزی را باور کرد و چه چیزی را نباید باور کرد.

سجادیه، طوسیان، خلیل آباد (Sajjadih, Tusian, Khalilabad, 2016) در پژوهشی با عنوان: «فهم، پرسش و کلاس درس از منظر گادامر: تبیینی پرسش محور از فرآیند تدریس عنوان کرد: پرسش می‌تواند ما را از پوسته سخت خویش فراتر برده و وجودمان را به سوی تجارب تازه بگشاید. این پرسش است که با حضور خود، فرد را بر آن می‌دارد تا برای دستیابی به پاسخ‌های ممکن، دست به تجربه‌های جدید بزند و افق‌های نوینی پیش روی او قرار دهد. پرسش کلیشه شکنانه با نگرستن موضوع از افقی کاملاً متفاوت و کشف عدم انسجام تبیین‌های گذشته، کلیشه‌های موجود پیرامون موضوع را می‌شکند و فضا را برای طرح معانی جدید فراهم می‌آورد.

بهرامی، علیشاه (Bahrami, Alishah, 2017) در پژوهشی با عنوان «عوامل موثر بر روحیه پرسشگری دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان ساری»، به این نتیجه رسیدند که نوع روش تدریس معلم، حس اعتماد

به گفته فعال و تغییر آفرین برجسته، فران پیوی، سوال استراتژیک "روشی برای گفتگو با افرادی است که با آنها اختلاف دارید بدون اینکه عقاید خود را کنار بگذارید و در عین حال به دنبال نقاط مشترکی باشید که بتواند هر دو طرف را قادر به ایجاد یک مسیر جدید نسبت به امروز کند." (Ede, 2012).

به اعتقاد دید (Deed, 2009) سوالات استراتژیک می‌تواند به عنوان ابزار آموزشی برای دانش‌آموزان در بازنمایی، سازماندهی، برقراری ارتباط در نظر گرفته شود. وقتی قبل از محتوا سوال منطقی سطح عمیق وجود داشته باشد مدل‌های ذهنی فعال می‌شوند که نقش مهمی در تنظیم درک مطلب دارند.

(Craig, Sullins, Witherspoon, & Gholson 2006) ریدی (Riedy, 2013) فرآیند کلی برای پرسشگری استراتژیک را ارائه می‌کند:

- ۱- سؤالات متمرکز شناسایی شرایط و حقایق کلیدی ضروری برای درک موضوع ۲- سؤالات مشاهده‌ای آن چیزی که فرد می‌بیند و اطلاعاتی که به دست می‌آورد ۳- سؤالات تجزیه و تحلیل جمع‌آوری اطلاعات با تمرکز بر معنی به دست آمده برای رویدادها و آنچه که فکر می‌کند درباره موقعیت، همچنین انگیزه‌هایی که به بازیکنان کلیدی مربوط است ۴- سؤالات احساسی مربوط به احساسات جسمی و بدنی، هیجانات و سلامتی ۵- سؤالات بینشی مربوط به شناسایی ایده‌آل‌ها، رویاها، ارزش‌ها ۶- سؤالات تغییر مربوط است به اینکه چگونه از وضعیت فعلی به وضعیت ایده‌آل‌تر بروید ۷- توجه به همه‌ی گزینه‌ها بررسی انتخاب‌های ممکن برای رسیدن به دیدگاه‌چگونگی رخ دادن تغییر ۸- توجه به نتایج بررسی نتایج سیاسی یا اجتماعی، محیطی و شخصی هر یک از گزینه‌ها ۹- توجه به موانع احتمالی (داخل یا بیرون از شخص) و چگونگی برخورد با آن‌ها ۱۰- سؤالات پشتیبانی و خلاق شخصی مربوط به شناسایی علاقه شخصی، مشارکت بالقوه مهارت‌های خاص، ادعا، منابع و حمایت

- منجر به گفتگوهای عمیق تر و غنی تر می شود .
- از توانایی کودکان در برقراری ارتباط اجتماعی با دیگران حمایت می کند .
- رشد تحصیلی کودکان را در زمینه های موضوعی افزایش می دهد .
- منجر به ایجاد جوامع یادگیری موثرتر می شود. سامانتا (Samantha 2019) " در پژوهشی عنوان کرد: " به کارگیری پرسشگری استراتژیک در محیط آموزشی بالینی مطرح کرد: " اگرچه پرسشگری به خودی خود ممکن است تا حدودی یک روش عمومی و فراگیر برای تدریس در نظر گرفته شود، اما اگر به صورت استراتژیک و تعمدی استفاده شود، ممکن است در زمینه یاددهی- یادگیری بسیار قدرتمند باشد. استفاده از طبقه بندی بلوم را هنگام فرموله کردن سؤالات استراتژیک با هدف تحریک تفکر انتقادی هنگام آموزش مفاهیم را توصیه می کنند. پرسش استراتژیک می تواند یک روش آموزشی بسیار ارزشمند در زمینه آموزش بالینی باشد
- کوستا و کالیک (Costa & Kalick, 2015) در پژوهشی با عنوان « پنج استراتژی برای پرسشگری هدفمند» عنوان کرد: استفاده هدفمند از سوالات می تواند باعث عمیق تر شدن یادگیری، ایجاد یک ذهنیت رشد یافته و کمک به دانش آموزان تا از فرایند های تفکر خود مطلع تر باشند. مهم است تا بدانیم که ایجاد کردن و پرسیدن مسائل یکی از شانزده عادت ذهن است که به دانش آموزان کمک می کند تا در اکثر حوزه های آموزشی موفق شوند. هدف نهایی این است که به دانش آموزان کمک کند تا عادت پرسیدن سوالات هدفمند را در خود پرورش دهند. بخاطر اینکه تقلید یکی از مهمترین اشکال یادگیری است، مقدار زیاد آن چیزی که دانش آموزان یاد می گیرند در مورد سوال کردن و مسئله مطرح کردن نتیجه سرمشق قرار دادن معلم می باشد از طریق استفاده از سوال کردن راهبردی با اهداف خاص در ذهن، معلم ها می توانند دانش آموزان را به سمت یادگیری عمیق تر هدایت کنند (Costa & Kalick, 2015))

به نفس، پرورش تفکر انتقادی، جو حاکم بر کلاس درس بر روحیه پرسشگری دانش آموزان موثر بود. پوی (Peavey, 1997) در کتابنامه پرسشگری استراتژیک می گوید: «پرسشگری استراتژیک روشی برای ایجاد تغییرات شخصی و اجتماعی از طریق مهارت سوال کردن است، که تفاوت ایجاد می کند. بر اساس نظر فرآن پی وی، بخش های کلیدی پرسشگری استراتژیک عبارتند از: خلق دانش به وسیله ترکیب اطلاعات جدید با آنچه تا به حال شناخته شده است. فرصت های سرکوب شده تغییری را که در هر فرد، در هر نهاد و هر جامعه نهفته است را بیدار می کند. توانمند ساز است؛ مالکیت اطلاعات جدید برای شخصی است که به سؤالات پاسخ می دهد. موانع پیش روی تغییر و ایده های جدید را بر می دارد. پاسخ افراد به تغییر را تسهیل می کند. باعث تولید انرژی برای تغییرات می شود. باعث خلق پاسخ هایی می شوند که ممکن است بلافاصله شناخته نشوند ولی در طول زمان نمایان می شوند». پرسشگری استراتژیک راهی برای سازماندهی اهداف جمعی نه تنها در مورد آنچه باید تغییر کند بلکه چگونگی دستیابی به آن تغییرات به گونه ای که پاسخ های جایگزین سازمان دهی شده و به تعاملات اجتماعی اضافه شوند، است. وظیفه مهم سؤال استراتژیک این است که محیطی ایجاد کند افراد بتوانند راه حل هایی که درون خودشان هست را ببینند. شما به حرف دل شخص مقابلتان گوش می دهید و این باعث می شود فضایی مساعد برای جستجوی حقیقت "جدید". پدید آید. سؤال استراتژیک مهارت پرسیدن سؤالاتی است که باعث ایجاد تفاوت خواهد شد و ابزاری قدرتمند و مهیج و برای تغییرات اجتماعی و شخصی است. این نوع پرسشگری سرویسی مهم برای هر مسئله ای است. زیرا کمک می کند استراتژی های محلی برای تغییر پدیدار شوند.

ویلسون (Wilson, 2014) در کتاب " زبان یادگیری " درباره دانستن نحوه پرسیدن سوالات هدفمند می گوید:

- کنجکاوی و تعامل را تقویت می کند .

باشد و آنها را قادر می‌سازد تا مسئولیت یادگیری خود را بر عهده بگیرند. معلمان کلاس غالباً سؤالاتی را مطرح می‌کنند که نیاز به تفکر درجه پایین یا یادآوری اولیه دارد. سؤالاتی که محدود به درخواست از دانش‌آموزان برای یادآوری اطلاعات است، مانع ارتقای به سطح بالاتر می‌شود و تفکر انتقادی که برای موفقیت دانش‌آموزان در زندگی ضروری است را مختل می‌کند. برنامه ریزی دقیق سوالات با استفاده از طبقه بندی های شناختی مختلف، کمک خواهد کرد معلمان طیف وسیع تری از سوالات را که شامل یادآوری اطلاعات بعلاوه نیاز دانش‌آموزان به سوالاتی مربوط به تجزیه و تحلیل، اعمال، و ایجاد طراحی کنند. آموزش نحوه اندیشیدن به دانش‌آموزان در باره تفکرشان یا فراشناخت آنها می‌تواند دانش‌آموزان را به درک عمیق تری سوق دهد. سوالات یکی از قدرتمندترین ابزارهای آموزشی هستند و وقتی معلمان کارنامه تکنیک های پرسشی خود را افزایش دهند، کیفیت آموزش می‌تواند به طور قابل توجهی بهبود یابد. از این رو با عنایت به اهمیت موضوع پرسشگری و به ویژه پرسشگری استراتژیک در ارتقا نظام آموزش عمومی و توسعه توانمندی های دانش‌آموزان کشور و عدم مشاهده هیچ پژوهشی در این زمینه، محقق را بر آن داشت تا مولفه های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی را مورد شناسایی و مدل مناسب در این زمینه را ارایه نماید. سوال های تحقیق نیز شامل موارد زیر می‌باشند:

۱- مؤلفه های مؤثر پرسشگری استراتژیک در توسعه پایدار نظام آموزشی در چه عواملی قابل دسته بندی هستند؟

۲- مدل مناسب برای ترکیب مؤلفه ها و عوامل پرسشگری استراتژیک در توسعه پایدار نظام آموزشی کدام است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر در چهارچوب رویکرد کیفی و با به کارگیری روش گراند تئوری (Grounded Theory) یا

توذر، ولف و سانتن (Tozer, Wolff, Santen, 2018) در پژوهشی با عنوان "پرسشگری استراتژیک در آموزش پزشکی اورژانسی" عنوان کرد: پرسش استراتژیک تکنیکی است که می‌تواند محیط یادگیری منحصر به فرد آموزش پزشکی اورژانس را افزایش دهد. با گنجاندن آن در برخوردهای معمول متخصص و یادگیرنده در تمرین روزانه، می‌توان از آن برای تعامل با فراگیران، کشف پایگاه دانش آنها، بررسی شکاف ها، تشویق توسعه و رشد مهارت های تفکر انتقادی استفاده کرد.

ماگاس، ددهیا، بارت، گوگر، گروپن و سندهو (Magas, Dedhia, Barrett, Gauger, Gruppen, Sandhu, 2017)، در پژوهشی با عنوان "پرسشگری استراتژیک در آموزش جراحی" مطرح کردند: پرسش استراتژیک یک تکنیک آموزشی اصلی است که در آموزش جراحی استفاده می‌شود، چه در چارچوب اتاق عمل، کلینیک سرپایی، کنفرانس عوارض و مرگ و میر و یا شرکت در نوبت ها. کارآموزان دائماً از طریق پاسخ دادن به سوالات در حال یادگیری هستند. در اینجا ما بر پرسش استراتژیک در آموزش جراحی تمرکز کرده ایم. با این حال، توسعه عمده سوالات برای همه مربیان بالینی قابل اجرا است، زیرا: (۱) از همسویی اهداف یادگیری بین اعضای هیئت علمی و کارآموزان پشتیبانی می‌کند. (۲) شکاف ها و نقاط قوت دانش پیشرفته دستیاری را شناسایی می‌کند و (۳) نیاز به تعاملات فعال یادگیرنده محور دارد که باعث تقویت آموزش دستیاری با روش های آموزشی می‌شود که شامل پرسشگری استراتژیک است و به نیازهای یادگیری کارآموزان کمک می‌کند و به طور همزمان مراقبت و ایمنی بیمار را ارتقا می‌دهد.

ناپی (Nappi, 2017) در پژوهشی با عنوان "اهمیت پرسش در ایجاد مهارت تفکر انتقادی" مطرح کرد: سوالاتی که در ارتقای پرسشگری، خودارزیابی دانش‌آموزان و خلاقیت مؤثر هستند، هم زمان تفکر انتقادی را تقویت می‌کنند. سوالات مؤثر می‌تواند وسیله ای برای درگیر کردن دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری

پایایی مطالعه از این ۴ شاخص استفاده شد. اعتبارپذیری: این اصل به دو شیوه اعمال شد: ۱. اختصاص دادن زمان طولانی برای مطالعه منابع معتبر و در دسترس، از ابعاد گوناگون نسبت به موضوع پژوهش؛ ۲. پژوهشگر در تمام مصاحبه ها در تلاش بود که جستجو کننده متعهدی برای داده های مصاحبه باشد. اطمینان پذیری: در تمامی مراحل پژوهش یادداشت برداری انجام شد و جزئیات تا مرحله پایانی ثبت گردید. تایید پذیری: تمامی مستندات مربوط به امر پژوهش حفظ و نگهداری شده است. انتقال پذیری: برای این منظور: ۱. مراحل تحلیل داده های مصاحبه ۵ بار تکرار شد؛ ۲. داده های هر مرحله مقایسه و بررسی شد تا اطمینان حاصل شود که مراحل تحلیل بدون سوگیری انجام شده است Jamshidi, Faqihi, Yousefzadeh (Chosari,2021)

یافته های پژوهش

نتایج تجزیه و تحلیل مصاحبه های انجام شده در خصوص شناسایی مولفه های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی کشور استخراج شدند. نتایج تجزیه و تحلیل مصاحبه ها، ۴۳۰ کد باز اولیه، ۱۴۷ کد باز ثانویه، ۴۲ مفهوم و ۱۹ مقوله می باشد که به جهت محدودیت فقط نتایج مرتبط با مفاهیم و مقوله ها در جدول زیر آورده شده است.

نظریه داده بنیاد انجام گرفت. محیط پژوهش را تمامی صاحب نظران حوزه علوم تربیتی و مدیریت آموزشی تشکیل می دهد. روش نمونه گیری به صورت روش هدفمند ملاک محور است که حجم نمونه آن براساس قاعده اشباع نظری با ۱۲ نفر از خبرگان دانشگاهی تشکیل می دهند. در این روش نمونه گیری هدف پژوهشگر انتخاب مواردی است که با توجه به هدف تحقیق، سرشار از اطلاعات باشند Jamshidi, Faqihi, Yousefzadeh Chosari,2021). ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش، مصاحبه نیمه ساختار یافته است.

فرایند تحلیل داده های حاصل از متن مصاحبه ها نیز با توجه به اهمیت آن در رویکرد نظریه داده بنیاد، در سه مرحله الف- کدگذاری باز، ب- کدگذاری محوری و ج- کدگذاری انتخابی انجام شد و شامل ۷ مرحله متوالی به شرح زیر است: ۱- مرور داده ها ۲- تدوین راهنمای کدگذاری ۳- سازماندهی داده ها ۴- طبقه بندی داده ها ۵- کدگذاری باز ۶- کدگذاری محوری ۷- تدوین گزارش نهایی تحلیل داده ها.

لینکلن و گوبا (Lincoln & Guba, 1994) چهار شاخص را برای اعتبار علمی روش های کیفی به وجود آورده اند که عبارتند از: اعتبار (Credibility)، اعتماد (Dependability)، تایید پذیری (Canfirmability) و انتقال پذیری (Trasferability). در این تحقیق نیز برای روایی و

جدول ۱- نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها

راهبردی	- پاسخگویی به نیازهای ذینفعان مبتنی بر برنامه استراتژیک	- توسعه پایدار نظام آموزش عمومی به برنامه استراتژیک، هدفمند و سیستمی نیاز دارد. - توسعه پایدار نظام آموزش عمومی به نیازهای فردی و اجتماعی مخاطبان پاسخ می دهد.
	- توجه به آموزش مادام العمر	- در توسعه پایدار نظام آموزش عمومی آموزش کیفیت محور و شاگرد محور ضرورت دارد. - در توسعه پایدار نظام آموزش عمومی توجه به آموزش مادام العمر مخاطبان ضرورت دارد. - توسعه ظرفیتهای و پرورش استعدادهای مخاطبان در آموزش توسعه ای ضرورت دارد.
	- پرسشگری هوشمندانه، تعاملی و تعالی بخش	- پرسشگری استراتژیک مبتنی بر تعامل گسترده و تفکر سیستمی جهت رسیدن به اهداف است. - پرسشگری استراتژیک، پرسیدن هوشمندانه، تعالی بخش و متفاوت است.
	- خلق نظرگاه های واسع و افق آفرین	- پرسشگری استراتژیک، موجب تسلط فرد بر موضوع و گسترش دیدگاههای جدید در حل مسایل می گردد. - پرسشگری استراتژیک، برای سازمان چشم انداز می آفریند.

زمینه ای	- توسعه زیر ساخت های مناسب	- زیر ساختهای مناسب اجتماعی و به روز برای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی ضرورت دارد. - بهره مندی از دستاوردهای علمی و پژوهشی بین المللی برای توسعه آموزش مهم و اساسی است.
	- رویکرد پویای جامعه و نهادهای حاکمیتی به امر آموزش	- شناسایی نیازهای مخاطبان در سطح محلی و منطقه ای ضرورت دارد. - نگرشهای پویای ذینفعان، افراد جامعه و توجه نهادهای فرادستی برای آموزش توسعه ای، مهم و ضروری است. - درک جهانی از موضوع آموزش در توسعه پایدار نظام آموزش عمومی اثرگذار است.
	- توسعه نقد منصفانه، کاوشگری و مطالبه گری	- لازمه پرسشگری استراتژیک، روابط حسنه و نقد منصفانه است. - پرسشگری استراتژیک موجب توسعه روحیه پژوهشی، جرات ورزی و مطالبه گری می شود.
	- فضای پویا و تقویت مهارتهای مخاطبان	- فضای پویا و خلاق در پرسشگری استراتژیک، لازم است. - تقویت مهارتهای مشاهده، مباحثه، تجزیه و تحلیل برای توسعه پرسشگری استراتژیک ضرورت دارد.
	- منابع انسانی متخصص و فناوری	- توسعه پایدار نظام آموزش عمومی به نیروی انسانی ماهر، خلاق و پویا نیاز دارد. - به کار گیری فناوری های نوین، آموزش مجازی و روش های تدریس فعال آموزشی، ضرورت دارد.
	- تغییر وضع موجود و حل مسایل زندگی	- پرسشگری استراتژیک، به تغییر وضع موجود کمک می کند. - پرسشگری استراتژیک، بر شناخت مسایل مجهول، مهارت ورزی، حل مساله و حل مشکلات زندگی تاکید می کند.
مداخله ای	- مداخلات	- پرسشگری استراتژیک، قابلیت خلق دانش جدید را دارد. - مداخلات بیرونی در توسعه پایدار نظام آموزش عمومی تاثیر دارد. - اعتقاد و التزام عوامل اجرایی به برنامه های آموزشی در توسعه پایدار نظام آموزش عمومی موثر است.
	- صلاحیت و مشارکت ذینفعان	- نگرش و صلاحیت حرفه ای مدیران در توسعه پایدار نظام آموزشی موثر است. - مشارکت ذینفعان در آموزش توسعه ای ضرورت دارد.
	- تقلید و پرسشگری تقابلی	- پرسشگری مبتنی بر لجاجت و تقابل، پرسشگری استراتژیک را مختل می کند. - تقلید، باعث ایجاد اختلال در پرسشگری استراتژیک می شود.
	- تعامل، هم افزایی و توسعه مهارتها	- پرسشگری استراتژیک، هم افزایی، همدلی و همکاری را افزایش می دهد. - با پرسشگری استراتژیک، مهارت های ادراکی، ارتباطی، فکری، مدنی و مدیریتی ارتقا می یابد.
پیامدی	- تقویت رویکردهای فعال یادگیری	- پرسشگری استراتژیک، رویکردهای یادگیری اکتشافی و مشارکتی را مورد استفاده قرار می دهد. - پرسشگری استراتژیک، تفکرات خلاق و ذهن تحلیلی را پرورش می دهد.
	- توسعه پاسخگویی نظام آموزشی	- پرسشگری استراتژیک، نظام آموزشی را پاسخگو می کند. - پرسشگری استراتژیک، فرصت مناسب جهت افزایش بهره وری و شفافیت عملکرد سازمانی را فراهم می آورد.
	- توسعه رویکرد پژوهشی	- پرسشگری استراتژیک، موجب توسعه روحیه پژوهشی و توجه ویژه به تغییر و نوآوری می شود. - پرسشگری استراتژیک، در قبال مسایل و تغییرات رویکرد برنامه ریزی فراواکنشی را اتخاذ می کند. - پرسشگری استراتژیک، با جهانی فکر کردن و عمل کردن، نظام تعلیم و تعلم را اثربخش تر می کند.
	- ارتقاء نظام آموزش عمومی و پرسشگری استراتژیک	- پرسشگری استراتژیک در تحقق اهداف نظام آموزشی از طریق کاربرد نگرش سیستمی و تعاملات گسترده تاثیر دارد. - پرسشگری استراتژیک به مدیران نظام آموزشی در فرآیند تصمیم سازی و تصمیم گیری کمک می کند.
		- پرسشگری استراتژیک در پرورش روحیه انتقادی، و حل مساله در نظام آموزشی اثرگذار است.
		- پرسشگری استراتژیک به نظر مخاطبان و آزادی ابراز نظر احترام می گذارد و چند صدایی را در حوزه های گوناگون جامعه توسعه می دهد.
محوری		

پاسخ سوال اول: ۱- مؤلفه های مؤثر پرسشگری قابل دسته بندی هستند؟
استراتژیک در توسعه پایدار نظام آموزشی در چه عواملی

مقوله اصلی یعنی ارتقاء نظام آموزش عمومی به شرح زیر می باشد:

مؤلفه های مربوط به شرایط علی ۳ مورد بوده که شامل منابع انسانی متخصص و فناور، تغییر وضع موجود و حل مسایل زندگی و خلق دانش جدید است. مؤلفه های

همانطور که در شکل شماره ۱ مشخص شده است، نتایج بخش کیفی تحقیق نشان داده که مؤلفه های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی، شامل شرایط زمینه ای، شرایط علی، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها و در چهارچوب

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد در خصوص عوامل راهبردی مولفه‌هایی چون: برنامه استراتژیک جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان، توجه به آموزش مادام‌العمر، تقویت پرسشگری هوشمندانه، تعاملی و تعالی بخش و خلق نظرگاه‌های واسع و افق‌آفرین استخراج شده است. طبق نظر مصاحبه‌شونده شماره ۷: به ضرورت آموزش کیفیت محور و شاگرد محور، توجه به آموزش مادام‌العمر مخاطبان، توسعه ظرفیتهای و پرورش استعدادهای مخاطبان و نیازهای فردی، اجتماعی ذینفعان در سه سطح محلی، ملی و جهانی باید توجه گردد. همچنین مصاحبه‌شونده شماره ۱۱ بر مشارکت فعال در تعاملات، خلق چشم‌انداز و پرسشگری هوشمندانه و تعالی بخش به عنوان مفاهیم مرتبط با مقوله راهبردی اشاره کرد.

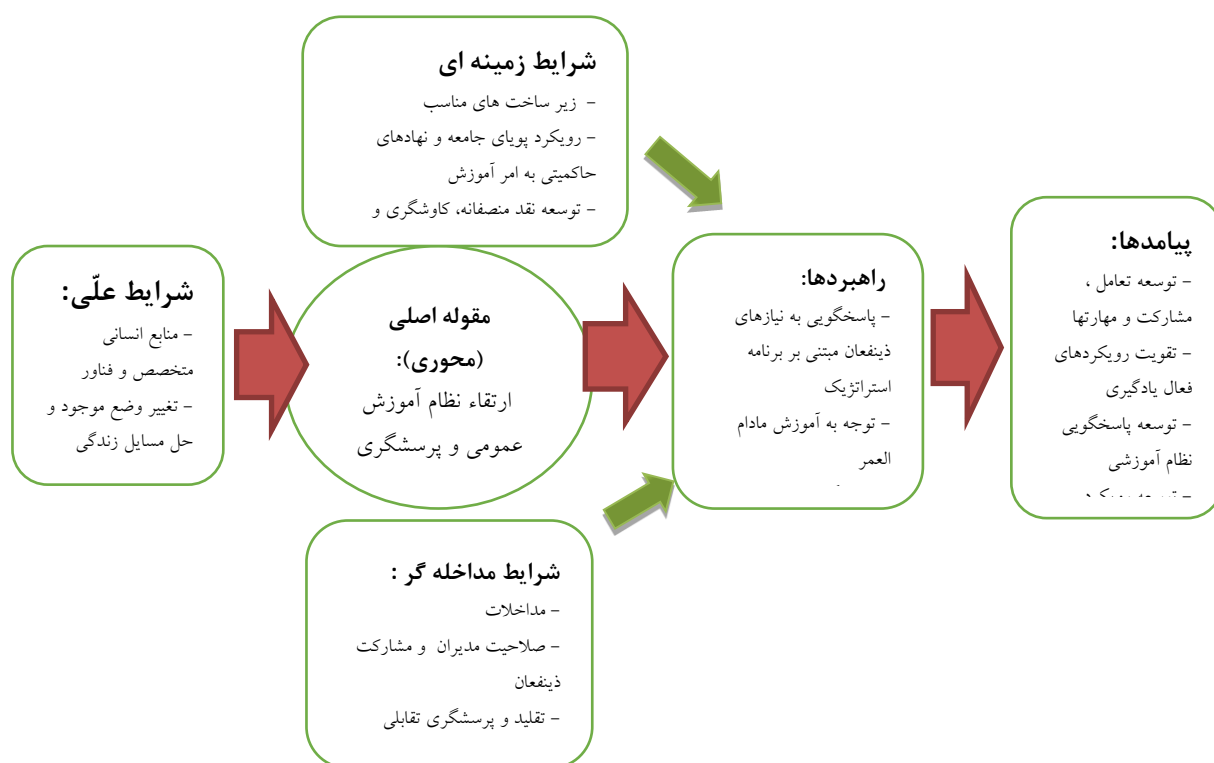
نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد در خصوص شرایط زمینه‌ای مولفه‌هایی شامل: زیرساخت‌های مناسب، رویکرد پویای جامعه و نهادهای حاکمیتی به امر آموزش، توسعه نقد منصفانه، کاوشگری و مطالبه‌گری و فضای پویا و تقویت مهارتهای ارتباطی مخاطبان استخراج شده است. در مورد این مقوله مصاحبه‌شونده شماره ۲ می‌گوید: تامین زیرساخت‌های مناسب اجتماعی (بهداشت، امنیت، فرهنگ، سیاست) اعتقادات و نگرش‌های پویا در حوزه آموزشی، توسعه ارتباطات و اطلاعات، درک جهانی از موضوع آموزش نقش کلیدی در توسعه آموزش دارد. مصاحبه‌شونده شماره ۵ می‌گوید: انتقاد پذیری و انتقاد‌گری منصفانه با استفاده از ادبیات مفاهیم و مودبانه، باید انجام گیرد. وجود محیط پویا و خلاق، زمینه‌ساز ایجاد پرسشگری است. تقویت مهارت‌های مشاهده، تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات دانش‌آموزان برای تقویت پرسشگری و آموزش موثر است.

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد در خصوص شرایط علی مولفه‌هایی نظیر: منابع انسانی متخصص و فناور، لزوم تغییر وضع موجود، خلق دانش و اطلاعات جدید استخراج شده است. مصاحبه‌شونده شماره ۸ در این زمینه بیان می‌کند: انسان محور توسعه پایدار است.

مربوط به شرایط زمینه‌ای ۴ مورد بوده که شامل: زیرساخت‌های مناسب، رویکرد پویای جامعه و نهادهای حاکمیتی به امر آموزش، توسعه نقد منصفانه، کاوشگری و مطالبه‌گری و فضای پویا و تقویت مهارتهای مخاطبان است. مولفه‌های مربوط به شرایط مداخله‌گر ۳ مورد بوده که شامل: مداخلات، صلاحیت مدیران و مشارکت ذینفعان، تقلید و پرسشگری تقابلی است. مولفه‌های مربوط به راهبردها ۴ مورد بوده که شامل: پاسخگویی به نیازهای ذینفعان مبتنی بر برنامه استراتژیک، توجه به آموزش مادام‌العمر، پرسشگری هوشمندانه و تعالی بخش و خلق نظرگاه‌های واسع و افق‌آفرین است. مولفه‌های مربوط به پیامدها ۴ مورد بوده که شامل: توسعه تعامل، مشارکت و مهارتها، تقویت رویکردهای فعال یادگیری، توسعه پاسخگویی نظام آموزشی و توسعه رویکرد پژوهشی است.

پاسخ سوال دوم: ۲- مدل مناسب برای ترکیب مؤلفه‌ها و عوامل پرسشگری استراتژیک در توسعه پایدار نظام آموزشی کدام است؟

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد در خصوص مقوله محوری مولفه‌هایی نظیر: تحقق اهداف نظام آموزشی از طریق کاربرد نگرش سیستمی و تعاملات گسترده، کمک به مدیران نظام آموزشی در فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، احترام به نظر مخاطبان، آزادی ابراز نظر و چند صدایی در حوزه‌های گوناگون جامعه و اثرگذاری پرسشگری استراتژیک در پرورش روحیه انتقادی، و حل مساله در نظام آموزشی، استخراج شده است. برای نمونه در این زمینه مصاحبه‌شونده شماره ۳ بیان می‌کند: پرسشگری استراتژیک شامل کاربرد نگرش سیستمی و تعاملات گسترده، پرورش روحیه انتقادی، کمک به مدیران نظام آموزشی در فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری می‌باشد. همچنین مصاحبه‌شونده ۶ می‌گوید: پرسشگری استراتژیک باعث پرورش رویکرد انتقادی و احترام به آزادی بیان مخاطبان و ترویج رویکرد چند صدایی در حوزه‌های مختلف می‌شود.

شکل ۲- مدل مفهومی تحقیق

آموزشی، موثر است. شرایط بومی و فرهنگی نامناسب نیز محل توسعه آموزشی است. تقلید و پرسشگری مبتنی بر لجاجت و تقابل، پرسشگری را مسدود می کند. داشتن عقوبت و پیامد برای ابراز نظر، مانع پرسشگری استراتژیک است.

نتایج تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد در خصوص عوامل پیامدی مولفه هایی شامل: توسعه تعامل، مشارکت و مهارتها، تقویت رویکردهای فعال یادگیری، توسعه پاسخگویی نظام آموزشی و توسعه رویکرد پژوهشی استخراج شده است. مصاحبه شونده شماره ۱ در این خصوص می گوید: پرسشگری استراتژیک تعامل سازنده با افراد جامعه و توجه جدی به نظرات مخاطبان و منتقدان، پویایی و چند صدایی در حوزه های گوناگون جامعه را پرورش می دهد، رویکردهای یادگیری اکتشافی و مشارکتی در آموزش اصالت دارد. پرسشگری استراتژیک ابزارهایی مشوق جهت ایجاد مجموعه ای از تفکرات خلاق و ذهن تحلیلی و خلق دانش جدید، می باشد. مصاحبه شونده شماره ۱۲ در این زمینه می گوید:

به کارگیری روشهای نوین برای گسترش دانش های جدید، مستلزم توجه به پژوهش و پرسشگری استراتژیک است. لزوم شناخت پدیده ها و مسایل مجهول و یافتن راه حل های جدید در حل مساله، نیازمند پرسشگری است. تغییر، خلاقیت و نوآوری به عنوان یک نیاز در جامعه و پیشرفت متدلوژی های تفکر، نیازمند به پرسشگری است.

نتایج تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد در خصوص شرایط مداخله ای مولفه هایی شامل: مداخلات، صلاحیت مدیران و مشارکت ذینفعان و تقلید و پرسشگری تقابلی استخراج شده است. مصاحبه شونده ۴ در این مورد بیان می کند: سهل انگاری و سبک شماری برنامه های نظام آموزش عمومی از سوی عوامل اجرایی، مخرب است. اگر مدیران صلاحیت های حرفه ای لازم را نداشته باشند و بین تصمیم گیرندگان عرصه آموزش، اتفاق نظر و وحدت رویه نباشد، محل آموزش توسعه ای است. مصاحبه شونده ۹ در این مورد می گوید: عدم مشارکت فعال مردم محلی در پیشرفت نظام

پژوهش‌های خارجی که در زمینه پرسشگری استراتژیک انجام گرفته وجود ندارد.

نتایج پژوهش در حوزه مقوله محوری بر اثرگذاری پرسشگری استراتژیک در تحقق اهداف نظام آموزشی با تاکید بر نگرش سیستمی و تعاملات گسترده، کمک به مدیران در فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، آزادی ابراز نظر و چند صدایی در حوزه‌های گوناگون جامعه و پرورش روحیه انتقادی، و حل مساله در نظام آموزشی را مورد نظر قرار داده است. مولفه‌های حوزه محوری با بخشی از نتایج پژوهش پوی (Peavey, 1997) هماهنگ است. از جمله سازماندهی و تحقق اهداف و تعاملات اجتماعی. همچنین نتایج پژوهش حاضر در بعد پرورش روحیه انتقادی با پژوهش سامانثا (Samantha 2019)، محمدی (Mohammadi, 2015)، بهرامی، علیشاه (Bahrami, Alishah, 2017)، ناپی (Nappi, 2017) و توذر،OLF و سانتن (Tozer, Wolff, Santen, 2018) هماهنگ است. مولفه آزادی بیان و چند صدایی در حوزه‌های مختلف در پژوهش حاضر با پژوهش (Mohammadi, 2015) همسو می‌باشد. مولفه تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در پژوهش حاضر نیز با پژوهش (Mohammadi, 2015) که به تصمیم‌گیری عقلانی پرداخته شباهت دارد.

مولفه‌های راهبردی پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی نظیر: برنامه استراتژیک جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان، توجه به آموزش مادام‌العمر، تقویت پرسشگری هوشمندانه، تعاملی و تعالی بخش و خلق نظرگاه‌های واسع و افق‌آفرین استخراج شده است. نتایج پژوهش حاضر در زمینه عوامل راهبردی با بخشی از پژوهش سجادیه، طوسی‌ان خلیل‌آباد (Sajjadih, Tusian, Khalilabad, 2016) در مورد خلق نظرگاه‌های افق‌آفرین هماهنگ و همسو است. همچنین پژوهش محمدی (Mohammadi, 2015) و کاستا و کالیک (Costa & Kalick, 2015) بر پرسشگری هدفمند تاکید دارد که با پرسشگری هوشمندانه تحقیق حاضر شباهت دارد.

پرسشگری استراتژیک کارایی و اثربخشی، کیفیت تصمیم‌گیری، و تحقق اهداف سازمانی را افزایش می‌دهد و نظام آموزشی را پاسخگو و مسئولیت‌پذیر می‌سازد. به شفافیت و وضوح عملکرد در سازمان، کمک می‌کند. رویکرد پژوهشی در قبال تغییرات مطلوب در آینده بر اساس رویکرد فرا واکنشی نه رویکرد واکنشی، عمل می‌کند. پژوهش محوری باعث تقویت نظام آموزشی می‌شود. لازمه ماندگاری در دنیای رقابت و مواجهه با شرایط عصر جدید، توجه به پرسشگری استراتژیک، و رویکرد پژوهشی می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش شناسایی مولفه‌های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی است. تحلیل داده‌های گردآوری شده نیز منجر به پیدایش ابعاد شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌ای، راهبردی و پیامدی و ۴۲ مفهوم و ۱۹ مولفه با محوریت ارتقاء نظام آموزش عمومی صورت گرفت. در واقع همه موارد ذکر شده در راستای تحقق بخشیدن به ارتقاء نظام آموزش عمومی بوده است. تاکنون پژوهشی در خصوص پرسشگری استراتژیک در داخل کشور صورت نگرفته است. البته تحقیقات انجام گرفته در خارج از کشور نیز هیچکدام مرتبط با موضوع پژوهش حاضر نمی‌باشد. بیشترین مطالعات در این زمینه مربوط به مطالعات فرآن پوی (Peavey, 1997) می‌باشد. همچنین تعداد زیادی از پژوهش‌های یافت شده خارجی مرتبط با موضوع پرسشگری استراتژیک در زمینه آموزش بالینی و پزشکی می‌باشد. در بررسی پیشینه پژوهش‌های انجام گرفته در داخل کشور هیچ کدام مربوط به پرسشگری استراتژیک نبوده و در خصوص پژوهش‌های خارجی نیز هیچ تحقیقی مربوط به شناسایی مولفه‌های پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی یافت نشد. بنابراین امکان مقایسه کامل نتایج پژوهش حاضر با

یادآوری اطلاعات مانع ارتقا به سطح بالاتر، تفکر انتقادی و پرسشگری استراتژیک می شود، شباهت دارد. مولفه تقلید در پژوهش حاضر با یافته های کاستا و کالیک (Costa & Kalick, 2015)، از این منظر که تقلید یکی از اشکال یادگیری است که نتیجه سرمشق قرار دادن معلم است که می تواند دانش آموزان را به سمت یادگیری عمیق هدایت کند، هماهنگ و همسو است.

مولفه های پیامدی پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی شامل: توسعه تعامل، مشارکت و مهارتها، تقویت رویکردهای فعال یادگیری، توسعه پاسخگویی نظام آموزشی و توسعه رویکرد پژوهشی است. نتایج این بخش از پژوهش با بخش هایی از یافته های (Nappi, 2017) از این نظر که سؤالات مؤثر می تواند وسیله ای برای درگیر کردن دانش آموزان در فرآیند یادگیری باشد و آنها را قادر می سازد تا مسئولیت یادگیری خود را بر عهده بگیرند هماهنگ و همسو است. مولفه تقویت رویکردهای فعال یادگیری با یافته های ماگاس، ددحیا، بارت، گروگر، گروپن و سند هو (Magas, Dedhia, Barrett, Gauger, Gruppen, Sandhu, 2017) در خصوص استفاده استراتژیک و تعمدی از سوالات و توجه به تعاملات فعال یادگیرنده محور که باعث تقویت آموزش با روش های آموزشی می شود و مبتنی بر پرسشگری استراتژیک است، همسو و هماهنگ است.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می شود نظام آموزشی در موارد زیر از پرسشگری استراتژیک، استفاده نماید:

سازماندهی اهداف جمعی و چگونگی دستیابی به آن از طریق اتخاذ نگرش سیستمی؛ کمک به مدیران نظام آموزشی در فرآیند تصمیم سازی و تصمیم گیری؛ پاسخگو کردن ارکان نظام آموزشی در قبال ذینفعان؛ ارتقاء مهارت های ادراکی، ارتباطی، فکری، مدنی و مدیریتی؛ توسعه رویکرد پژوهشی، انتقادی و روش های فعال یادگیری؛ ترسیم چشم انداز و برنامه استراتژیک برای سازمان؛ آموزش و توسعه دموکراسی و آزادی بیان

همچنین پژوهش طوسیان، خلیل آباد (Tusian, Khalilabad, 2016) در مورد پرسشگری، گامی در راستای تحقق یادگیری مداوم با مولفه آموزش مادام العمر شباهت دارد.

نتایج پژوهش در حوزه عوامل زمینه ای مولفه هایی شامل: زیر ساخت های مناسب، رویکرد پویای جامعه و نهادهای حاکمیتی به امر آموزش، توسعه نقد منصفانه، کاوشگری و مطالبه گری و فضای پویا و تقویت مهارتهای ارتباطی مخاطبان استخراج شده است. مقوله توسعه نقد منصفانه در پژوهش حاضر با پژوهش های بهرامی (علیشاه، ۱۳۹۶)، محمدی (Mohammadi, 2015)، ناپی (Nappi, 2017)، سامانتا (Samantha 2019) و تودز، ولف و سانتن (Tozer, Wolff, Santen, 2018) که بر تقویت تفکر انتقادی پرداخته است شباهت دارد. همچنین مولفه تقویت مهارت های ارتباطی با پژوهش ویلسون (Wilson, 2014)، درباره تاثیر سوالات هدفمند در برقراری ارتباط اجتماعی شباهت دارد.

مولفه های علی پرسشگری استراتژیک در راستای توسعه پایدار نظام آموزش عمومی نظیر: منابع انسانی متخصص و فناور، لزوم تغییر وضع موجود، خلق دانش و اطلاعات جدید است. نتایج این بخش از پژوهش با بخش هایی از پژوهش پوی (Peavey, 1997) که بر خلق دانش به وسیله ترکیب اطلاعات جدید با آنچه تا به حال شناخته شده است را مورد توجه قرار داده است، هماهنگ و همسو است. مولفه لزوم تغییر وضع موجود نیز با پژوهش ریدی (Riedy, 2013) و پوی (Peavey, 1997) که بر تاثیر پرسشگری استراتژیک در تغییر وضع موجود تاکید دارند، هماهنگ و همسو است.

نتایج پژوهش در خصوص شرایط مداخله ای مولفه هایی شامل: مداخلات، صلاحیت مدیران و مشارکت ذینفعان و تقلید و پرسشگری تقابلی استخراج شده است. مفاهیم مرتبط با مقوله مداخلات با یافته های (Nappi, 2017) از این نظر که سوالات سطح

- Ebrahimi Nasrin Loya Translation; "Socratic Questioning and the Development of Critical Thought"; Powell, Richard, 2011, www.ettelaahekmatvmarefat.com
- Ede , Sharon(2012), strategic questioning Asking questions That Make A Difference .<http://www.cruxcatahyst.com/2012/05/21/strategic-questioning/> http://www.thechangeagency.org/_dbase_upl/strat_questioning_man.pdf
- Fatemi Amin, Zeinab; Fouladian, Majid; (1388). "Education system and efficiency"; (comparative study of 70 countries); Culture strategy; Seventh issue, www.jsfe.ir
- Fayyaz, Irandokht; (1388). "Questioning the Strategy of Sustainable Religious Identity in the Holy Quran"; Education Quarterly, No. 2 (98 consecutive); article, ensani.ir
- Ganji, Kamran; Yaqubi, Abu al-Qasim; Lotfali, Reza; (1392). "The effectiveness of teaching questioning skills to teachers on critical thinking of high school students"; ISC; Noor Specialized Magazines Club .www.atu.ac.ir
- Gharibi, Hassan; Adib, Yusuf; Fathi Azar, Iskandar; Hashemi, Touraj; Badri Gargari, Rahim; Gholizadeh, Zuleikha; (1392). "The effectiveness of strategic thinking training on questioning of fifth grade elementary school boys in Sanandaj"; Bi-Quarterly Journal of Thought and Child; forth year ; number one; article, ensani.ir
- Jafari, Fatemeh; Liaqatdar, Seyed Mohammad Javad; (2013). "The spirit of questioning, the factors and contexts of its realization; Growth, educational technology, www.roshdmag.ir
- Jamshidi, Hadi; Faqihi, Alireza; Yousefzadeh Chosari, Mohammad Reza; "*Extraction of features of high school students' skills curriculum elements*"; Research in curriculum planning; 18th year; Second period; Spring 1400
- Klem, A. M., & Connell, J. P. (2004). Relationship matter: Linking teacher support در مدرسه؛ ایجاد تغییر و خلق ایده های جدید؛ آموزش مهارت های حل مساله از طریق تعاملات گسترده به دانش آموزان.
- منابع**
- Atlee, Tom(2014), Strategic Questioning. www.thechangeagency.org
- Arthur L . Costa & Bena Kalick .(2015) 5 Strategies for Questioning with Intention . Educational Leadership
- Bahrami, Shahla, Alisha, Mehdi, (1396). "Factors Affecting the Questioning Mood of Elementary School Students in Sari", the Second National Conference on New Approaches in Education and Research.
- Chin, C., & Osborne, J. (2008). Students' questions: a potential resource for teaching and learning science. *Studie in Science Education*,44,1- 39.
- Tener, Beth,(2017) ,question asumptions/QUESTIONING TO QUESTION OUR ASSUMPTIONS <https://www.ndcollaborative.com>
- Craig, S. D., Sullins, J., Witherspoon, A., & Gholson, B. (2006). The deep-level-reasoning-question effect: The role of dialogue and deep-level-reasoning questions during vicarious learning. *Cognition and Instruction*, 24(4), 565-591. http://dx.doi.org/10.1207/s1532690xci2404_4
- Costa .Arthur L . & Kalick. Bena (2015) 5 Strategies for Questioning with Intention . Educational Leadership
- Curran ,ted.(2013) Effective questioning and classroom talk.www.nsead.org
- Dedhia ,Magas C, P ; Barrett M, Gauger P, Gruppen L, Sandhu G. Strategic questioning in surgical education. *Clin Teach* 2017;14:134–6.
- Deed, C. (2009). Strategic Questions: A means of building metacognitive language. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(3), 481-487.

- to student engagement and achievement. *Journal of School Health*, 74(4), 262-273. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1746-1561.2004.tb08283.x>
- Lashkar Blooki, Mojtaba; (1391). "Keys to Questioning in Strategic Thinking"; www.lashkarbolouki.com
- Maleki, Hassan; Hedayati, Angel; (1393). Development of education, "Identification of influencing factors: providing a conceptual framework of results, management studies on law enforcement education"; Seventh year, number two.
- Maleki, Saeed; (1390). *An Introduction to Sustainable Urban Development*, Published by Shahid Chamran University of Ahvaz, 2011
- Marzano RJ, Pickering D, Pollock JE (2001). *Classroom instruction that works: Research-based strategies for increasing student achievement*. ASCD Pub
- Mc Comas WF, Abraham L (2005). *Asking more effective questions*. http://cet.usc.edu/resources/teaching_learning/material_docs/Asking_Better_Questions.pdf (accessed January 15, 2016)
- Mohammadi Pouya, Faramarz, "*Critical Thinking and Questioning Student*", The Second Scientific Conference on Educational Sciences and Psychology of Social and Cultural Injuries in Iran, 2015
- Mohammadpour Zarandi, Hossein; (1394). "The place of education in sustainable urban development, *Quarterly Journal of Urban Economics and Management*"; www.iueam.ir
- Moradi, Mahmoud; Ajam, Ali Akbar; (1396). "Study of the relationship between questioning spirit and metacognitive self-regulation of first grade high school students in Rashtkhar"; First International Conference and Third National Conference on Management Research and Humanities;
- Musaei, Meysam; Ahmadzadeh, Maryam; (1388). "Developing Education and Sustainable Development"; www.ensani.ir
- Nappi Judith S .The Importance of Questioning in Developing Critical Thinking Skills. *The Delta Kappa Gamma Bulletin .International Journal for Professional Educators*, 2017 • Volume 84-1
- Peavey, fran.(1997) *Strategic questioning manual*.www.gettysburg.edu-peavey, fran.(1997) *strategic questioning An approach to creating personal and social change*.www.activedemocracy.net
- Riedy, Chris.(2013) *strategic questioning*. www.chrisriedy.me
- Sahib Al-Zamani, Ali; (1397). *Familiarity with the art of questioning*; Linda Alder, Richard Paul, Akhtaran Publishing..
- Sajjadih, Narges; Tusian Khalilabad, Sara; (2016) *Understanding, questions and the classroom from Gadamer's perspective: a question-based explanation of the teaching process*, publication of the research paper *Basics of Education, (Educational and Psychological Studies) Volume 6; Number 2 ; Autumn and summer*; sid.ir
- Samantha J. Dalessio.(2019) *Perspectives of the ASHA Special Interest Groups • Vol. 4 • 1465–1472 • American Speech-Language-Hearing Association*
- Sue & Collin Lennox , www.ozgreen.org.au (2001)
- Tawfiqi, Jafar; Miri Moghadam, Mozhdeh; (1395). "Sustainable Education and Development"; www.fanoosedu.ir
- Toledo, C. A. (2015). *Dog bite reflections: Socratic questioning revisited*. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 27(2), 275–279.
- Tozer, Jordan; Wolff, Margaret ; Santen, Sally A., *Strategic questioning in emergency medicine (EM) training*, (2018) *The Society for Academic Emergency Medicine*

Tusian Khalilabad, Sara, "*Questioning, a step towards achieving continuous learning*", 8th Conference of the Iranian Philosophy of Education Association, 2016

Wilson, Margaret (2014) *The Language of Learning: Teaching Students Core Thinking, Listening, & Speaking Skills* By :, Copyright © Center for Responsive Schools, Inc

Zahedi, Shams Sadat; (1395). "Sustainable Development"; Samat Publications.